

1093 Celebravit ad lyram suam, singularem hanc Dei erga suos benevolentiam Regius Cantor Psal. 120. 5. Dominus custodit te, Dominus protectio tua, super manum dexteram tuam. Prædici hinc, Ecclesiam Christianam ubique futuram esse tutam sub Christi protectione, ut olim Synagoga extitit. Numine præeunte in columna nubis, & ignis, multorum est existimatio. Verba preme. Pro protectio est Græcè σκηνή, id est, tegumentum. Hebraicè sel, id est, umbra, umbraculum. Unde Chrysofost. habet, Dominus umbra tua ad manum dexteram tuam. Genebrardus rectè: Hærebit Dominus semper ad latus tuum & instar umbraculi defendet te ab omnium malorum æstu, ut nihil tibi neque interdiu, neque noctu noceat. Chaldaeus verit: Deus obumbrabit tibi propter carulam præceptorum, quæ firma est ad manum dexteram tuam. Simili certè, sed indulgentiori benevolentia, qua quondam ipse suum ductavit Hebræum populum, obumbravit, & protexit in columna nubis & ignis per eremum, ductat nunc, obumbrat, & protegit Ecclesiam suam Christus. 1094 Sed illud cursum ad mores observa; illis nempe Incarnatum Numen die nocteque adesse, ut columnam nubis & ignis, qui præmanibus cartulam præceptorum firmam habent, divinæ vacantes legi. Et quidem sibi consonat Chaldaeus Paraphrastes ad id Cant. 2. 17. Donec aspiret dies, & inclinentur umbra. Existimat enim tunc defuisse Israelitis columnam nubis & ignis, cum contemnerent Dei legem, aureum vitulum ab Aarone confaatum ut verum Numen coluerunt. Fecerunt filii Israel vitulum aureum, & sublatae sunt nubes gloria, quæ obumbrabant eos, & remanserunt discooperiti. Et voluit Dominus disperdere eos de seculo &c. Et fortè est hoc quod Exod. 32. 25. dicitur de Hebræis post vituli adorationem: Videns ergo Moyses populum, quod esset nudatus; spoliaverat enim eos Aaron propter ignominiam fordis. Nam vera hujus meditationis expositio apud Interpretes sacros non alia est, quam quæ eos reddidit auxilio Dei destitutos, ob vitulum adoratum. Tunc nudatus populus ope, & auxilio Dei qui eos è columna nubis & ignis miraculosè obumbrabat, ductabat & protegebat: ita ut si hostes in eum irruissent, facillimè prosternerentur, vincerentur, & delerentur. Vide quantum malum pariat legis transgressio. 1095 Adhuc singularem Verbi Incarnati providentiam, & benevolentiam erga Ecclesiam suam, expendo. Etenim sic habes Exod. 14. 19. Tollensque se Angelus Dei qui præcedebat castra Israel, abiit post eos, & cum eo pariter columna nubis. Præibat autem in columna illa Deus; cumque Ægyptii Hebræos persequerentur, interposuit se divinum Numen è columna nubis inter castra Hebræorum, & Ægyptiorum: sanè ut si quod ab Ægyptiis in Hebræos telum jacebatur, in nubem potius, & quodammodo in ipsum Deum impingeret. Sic capias illud Deut. 32. 11. Sicut Aquila provocans ad volandū pullos suos, & super eos volitans, expandit alas suas, & assumpsit eum, atque portavit in humeris suis. Dominus solū Dux ejus fuit. Israellem suum quasi pullū à Deo ut aquila assumptum ex Ægypto deductum, & protectum per columnam ignis & nubis, asserit. Ast cur ut aquila? Non enim aquila, uti

ca: erant aves, unguibus suis gestat, sed alis impositos sublimes vehit, ut si telis illi impetantur, tela prius ipsa subeat. Similiter Deus. Audi Rabbi Salomonem sic venustè: Omnes reliquæ aves pullos suos ponunt inter pedes suos, eo quod timeant sibi ab avibus, quæ super se volitant; verum aquila non timet sibi nisi ab homine, ne forte petat eam jaculo; cum enim nulla avis altius ipsa voles, propterea collocat pullos suos in alis suis, cogitans satius esse ut in me penetret jaculum, quam in pullos meos. Ita & ego feci, inquit Deus, juxta illud: Tollensque se Angelus stetit inter castra Ægyptiorum & castra Israel, cūque Ægyptii mitteret jacula & lapides, ipsa nubes, in qua latebat Angelus, excepit ea. O præclarū divinæ benevolentia argumentum! 1096 Huic assimile aliud tibi donabo, sed longè majus, longè præclarus. Quis neget? Etenim Crucis patibulū, eximium totius amoris & indulgentia theatrum, columna nubis & ignis appellatur à Patribus; è qua Christus suos ductat, obumbrat, protegit, & illuminat fideles. Semper Crucem (ait S. Chrysofost. in Homil. de Continentia Joseph Tom. 1.) habe ante oculos tuos radiantem. Nam sicut columna nubis figura nostra Crucis, Hebræorum multitudinem protegebat, ne quid mali ab Ægyptiis paterentur; ita Crux ante oculos visa omnem statim abigit malam voluptatē. Et S. Greg. Naz. de Hominis utilitate; Ego, ait, reliquias omnibus Crucem meam habeo, quæ tanquā clarissima columna vitæ meæ præluceat. Ex hac igitur nubis & ignis columna, expansis brachiis, & alis protectionis suæ, instar aquilæ, tanta Christus fidelitate, & mollissima indulgentia, Ecclesiam suam tegit, protegit, & fovet, ut surrexit ipse inter Deum iratum & peccatores, & tela prius iusta iræ Dei subire voluerit, quam pati, ut homines illis transfigantur. Hinc Regalis Hymnographus Ps. 90. 4. Scapulis suis obumbrabit tibi, & sub pennis ejus sperabis: scuto circumdabit te veritas ejus: non timebis à timore nocturno: à sagitta volante in die &c. De Christo in Cruce multi explicant, in qua elevatus inter cælum & terram medius, quæcumquē Deus in nos iræ suæ jacula desuper à cælo mitteret, ipse sui corporis objectu, & brachiorū panforū, laterumque oppositu, exciperet, & sustineret. Unde rectè S. Basil. ibi observat: Posuit autem hoc ex eorum metaphora, qui in bellis primi stant in acie, ac scapulis suis eos, qui à tergo sunt, protegunt. Alii putant metaphoram desumi ab avibus, sub quorum alis pulli securi agunt. Videbis in hanc rem pulchrā notationem nostri Joannis Antonii Velasquez in cap. 2. Epistolæ ad Philip. v. 8. Adnotat. 6.

SECTIO XLIII.

Eucharisticum Sacramentum Thronus Christi Regius est nubis, & ignis, quo illuminati, tecti, & protecti ducimur, & perducimur ad Regales celestis patriæ sedes.

1097 Speciosa hæc est, & nostro opportuna instituto Drogonis Hostiensis Episcopi observatio in aureo suo opere de Sacramento Dominicæ Passionis, ubi ita; Quæ est nubes, quæ præcedit veros Israelitas, nisi verissimum, & sanctissimum corpus tuum, quod in altari sumimus; in quo velatur nobis altitudo Dei, immensitas Majestatis tuæ, cujus & calorē & splendorem mortalis infirmitas sustinere

Pfal. 120. 5. Christus laudatur, Ecclesia tutamen, duor, & umbraculum. S. Chrysof. Chaldæ. Legis observatio sibi vindicat Dei iustitiam. Cant. 2. 17. Transgressio malum parit. Chaldæ. Exod. 32. 25. Exod. 14. 19. Deut. 32. 11.

R. Salom. S. Nazianz. Psal. 90. 4. S. Basil. S. Chrysof. Idem. Idem.

non posset, nisi mediatrix nubes interposita & ardorem temperaret desuper, & tutam subitus te viam demonstraret. Hanc nubem totus exercitus tuus sequitur, Domine Rex Sabaoth; qui autem non sequitur eam, in tenebris est, & in tenebris ambulat, & nescit quò eat: reluet enim de hac semita, quæ ducit ad vitam, semita humilitatis, & patientiæ; semita mansuetudinis, & misericordiæ, & quidquid humano generi per Incarnationem revelare dignatus es. Hæc ille rectissimè. Nonnulla seorim expendamus. 1098 In primis, Eucharistiæ Sacramentum nubes est, ob accidentium panis & vini integumenta, quibus Deus homo lucem habitans inaccessibilem se ipsum abscondit ab oculis mortalium, ut sic humana infirmitas ferventissimum tanti Solis jubar sustinere possit, & tantâ gratiâ perfrui, usque ad corporis & animi delicias; quibus minimè frueretur, nisi tantus Deitatis splendor, & ipsa gloriosi corporis lineamenta, accidentibus, quasi nube, in Eucharistia tegerentur. Apparuit Dominus Isaïæ c. 6. aspectabili formâ super folium excelsum & elevatum: circumlabant Seraphini multum alati. Sex alas mihi, & sex alas alteri. Quorsum tam pennarū ardentissimi ministri? Duabus velabant faciem ejus, & duabus velabant pedes ejus. Certè tum Dei faciem & pedes, tum etiam suas facies & pedes velabant aius interpositis Seraphini, ut Hieronymus interpretatur. Ex cujus mente, Cyrilli etiam, Bernardi, & aliorum placito, per caput divinitas, per pedes significatur Christi humanitas; nec non altissima divinitatis, & abjectissima humanitatis opera; a quibus tantus oritur splendor, ut vel Angelica acies illum sustinere non possit, ideo præ nimia gloria facies & pedes operiantur. Cæterum cum ex arguta nostri Alcazarii interpretatione, sermo in eo capite fit de excelso ac magnifico throno, quem in Ecclesia Christiana Deus homo habet, cumque ex multorum Patrum suffragio, calculus ille ab uno Seraphinorum ex altari sublatas, & Itaræ labiis admotus Christum Dominum in Eucharistia delitescerent adumbret; reor planè specie Dei hominis illâ oculis objecta prophetæ portendi Eucharisticum mysterium; cujus tantam esse splendoris vim, ut nostram videndi facultatem perstringat ac superet, Seraphini ostendunt velum illud pennarum interponentes; ut cum nos solem adversum intuemur, manum apponimus à solaribus radiis. Hinc spectasse credas S. Chrysofost. To. 5. in Hom. 3. de incompreh. Dei natura: Dic, quæso, quamobrem alas prætendunt, & suas operiunt facies? Quid aliud dixeris cause, quam splendorem procurstantem è folio illo, & fulgur profluens ferre require? Quamquam non ipsam meram videbant lucem, nec ipsam sinceram substantiâ, sed quæ videbant, condescensus erat, & indulgentia; id est, figura quædam humana, seu aspectabilis Christi forma, ut ipse explicat ibi, & To. 1. Hom. 2. de verbis Isaïæ. Quid ais? Demissio erat quod videbatur? Erat, sed Dei. Et luculentius ad rē nostrā To. 3. in Ser. admonitorio de Eucharistia in Encænisi: Papæ, mensa mysteriis instructa est, & agnus Dei pro te immolatur, sanguis spiritalis de sacra mensa resluit, Seraphim adstant sex alis facie te gentia. Sanè pro alarum integumento interposita accidentium panis & vini nubes extat in alma Eucharistia, ut ea perfrui valeamus quin à nimia radiorum luce vultum deflectere opus sit. P. Ildeph. de Flores in Eccles.

1099 Petit Christus Dominus altum Thaboris verticem Petro, Joanne, & Jacobo stipatus, quibus coram Moysè etiam & Eliâ, nova & mirabili luce totus ipse radiavit, & lucidus apparuit, illuminata veste, & ex humana forma radiis promicantibus; cum ecce tibi nubes lucida, obumbravit eos, & ecce vox de nube dicens: Hic est filius meus dilectus, in quo mihi bene complacuit: ipsum audite. Matt. 17. 5. Quare clarissimi discipuli splendescenti nube subito obumbrantur? Cur non potius Jesus ferventissimū gloriæ suæ jubar ad animū retrahit, unde scaturierant? Delicatè admodum S. Basil. Seleucus Orat. 43. eam illud rans visionē: Visa res hæc vel post visionem manet mysterium. Certè in eo transfigurationis mysterio nube tantem lucida obvelato, mysteriū aliud arcanius & abstrusius facillè agnoscit. Scilicet, Christus in Eucharistia, nube accidentium velatus præmonstrabatur: ut perspicuè docet Drogo, loco proximè relato. Ubi scitè observat, ideo nube non obsecrâ, sed splendidâ Moysen, & Eliâ opacatos, quia ad singularē Dei amicitia, & familiaritatem evecti, atque specialis gratiâ roborati, tanti mysterii splendorem sustinere potuerunt: quam nos sustinere valeremus, nisi sub obscura accidentium nube interponeretur: Illis sicut amicis & domesticis (imò domesticorum, & amicorum præcipuis) Sacramenti tui nubes erat perlucida; quæ nobis jacentibus, & projectis à facie oculorum tuorum, valde subobscura est. Ut ergo Eucharisticis delicias frueretur humana fragilitas, necessum fuit, Christum Dei Filium sub obscuro accidentium amictu latere. 1100 Quæstio est inter Interpretes sacros, utrum Christus Dominus calcis usus fuerit mortalis adhuc. Communis penè omnium existimatio est (ut latè & eruditè probat nosser Serlogus vestigat. 32. in c. 5. Cant. à n. suo 22.) Christum quadoque integros gestasse calcæos, quandoque dimidiatos sandalorum, caligarrumvè, & neutiquam nudis pedibus incesisse. S. August. Unde S. Aug. Ser. 42. de Sanctis; De iis calcæamentis, ait, quibus calcæati ambulamus, consolat me Dominus meus. Si enim ipse calcæatus non esset, non de illo Joannes diceret: non sū dignus solvere corrigiam calcæamentorū. Ast, cur non discalceatus incedebat? Nonne satius esset nudis pedibus incedere ad eorum exēplum, quos ad suam vocabat Scholam paupertatis, & abjectionis? Singulare est ad rem nostram S. Gaudenii responsum Tract. 5. Hexæm. Christus non propter se calcæatus est, sed propter nos; quoniam terra sustinere non poterat Majestatis ejus nuda vestigia. Etenim Eucharistiæ mysterium scabellum pedū Domini nominat à David Psal. 98. juxta Ambrosii interpretationem lib. 3. de Spiritu sancto c. 12. Si ibi non pedes solum, sed totum Christi corpus immortalitatis luce circumdatum humano pateret obtutui, horrore certè percussit homines, & splendore nimio obcæcati deiretarent mysterium illud. Nudas tantæ Majestatis plantas quis sustineret? Abscondatur proinde sub accidentiū velamento, ut mortales possint totum capere Deum & hominē; ac dicere cum sponsa Cant. 2. 3. Sub umbra illius, quem desideraveram sedi? & fructus ejus dulcis gutturi meo. De cibo Eucharistico obvelato obumbrato, & obumbrante explicat Bernard. Ser. 48. in Cant. Umbra ejus caro ejus: umbra ejus fides. Maria obumbravit propriū Filii caro; mihi Domini fides. A a 3 Quam-

Eucharistia instar nobis Deum hominem obsecratur. Psal. 6. Spectrum Isaïæ ad Eucharistiā spectant. S. Chrysof. Idem. Idem.

S. Basil. Seleucus. Eucharistiam adumbrabat nubes illa discipulos obsecrantes in Thabore. Drogo. Vtrum Christus calcis usus fuerit? Calcis usus est propter nos. S. Gauden. Cant. 2. 3. S. Bernard.